

PGS.TS. Nguyễn Thị Chất

Qui trình nuôi **Dế**

NHÀ XUẤT BẢN
NÔNG NGHIỆP

PGS. TS. NGUYỄN THỊ CHẤT

QUY TRÌNH NUÔI DẾ

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP
TP. Hồ Chí Minh - 2007

MỤC LỤC

Trang

Lời mở đầu	5
I. Giới thiệu chung về đế	9
1. Hình dáng đế	9
2. Phát triển của đế	10
II. Qui trình nuôi đế	14
1. Phương tiện nuôi đế	14
1.1 Con giống	14
1.2 Dụng cụ nuôi đế	15
2. Qui trình nhân nuôi đế	22
2.1. Nuôi đế đẻ (ép đế đẻ)	22
2.2. Ấp trứng đế	23
2.3. Nuôi đế thịt	24
2.4. Thu hoạch	27
III. Vệ sinh chuồng trại	27
IV. Chế biến một số món ăn từ đế	28
Tài liệu tham khảo	35

LỜI MỞ ĐẦU

Dế là một loài côn trùng thuộc họ Gryllidae, là bà con thân thuộc của cào cào, châu chấu trong họ Acrididae, muông muồm trong họ Tettigoniidae, dế dũi trong họ Gryllotalpidae. Tất cả các họ côn trùng này đều thuộc bộ cánh thẳng Orthoptera. Nhìn chung chúng đều là loài côn trùng có thể gây hại cho cây trồng. Miệng của chúng có cặp hàm trên rất to và khỏe, có thể làm cho lá cây trồng bị trơ trụi. Khi mật số cao chúng có thể ăn hết toàn bộ lá cây trồng, từ đó làm cho cây bị chết.

Tuy nhiên từ thời xa xưa nhất là các vùng nông thôn ở nước ta cũng như nhiều vùng khác trong khu vực Đông Nam Á đã biết sử dụng cào cào, châu chấu, dế như một món ăn. Nhiều nơi sử dụng dế như một trò giải trí (đá dế) v.v.

Thịt dế, cào cào rất thơm ngon, chứa nhiều chất dinh dưỡng nhất là protein và calcium.

Ngoài ra dế còn được dùng làm thuốc để trị một số bệnh như: béo phì, tê thấp, lợi tiểu, đau nhức v.v. Nhiều nước trên thế giới như Thái Lan, Ấn Độ và Trung Quốc đã chế biến từ dế thành

những món ăn rất hấp dẫn như Dế ram mặn, Dế chiên bơ, Dế chiên bột, Dế trộn gói xoài hoặc trái cóc... cũng được giới sành điệu ẩm thực trong và ngoài nước rất ưa thích nên dế được đưa vào nuôi và chế biến với công nghệ hiện đại để phục vụ cho khách du lịch và xuất khẩu.

Những năm gần đây ở nước ta kinh tế thị trường phát triển, ngành du lịch, các nhà hàng, quán ăn... cũng như một số ngành khác cũng trên đà phát triển theo. Để đáp ứng nhu cầu ngày càng cao và nhiều điều mới lạ cho du khách bốn phương, nên con dế đã có một vị trí khá đặc biệt. Một số nơi vùng ven thành phố Hồ Chí Minh đã nuôi dế thành công và cung cấp dế cho nhà hàng. Tuy vậy nguồn cung cấp còn hạn chế nên giá thành 1kg dế còn khá đắt khoảng 250.000đ/kg. Kinh tế du lịch của nước ta ngày càng phát triển, nhu cầu phục vụ khách du lịch ngày càng cao. Món ăn từ dế vẫn được nhiều khách du lịch ưa thích.

Với thức ăn chủ yếu từ thực vật con dế có thể trở thành vật nuôi của nhiều gia đình đặc biệt những gia đình nông dân, gia đình vùng ven thành phố hoặc ngay cả vùng sâu vùng xa. Để có thể giúp bà con nông dân tận dụng nguồn lao động phụ, có thu nhập và cải thiện đời

sống, chúng tôi biên soạn cuốn **“Qui trình nuôi dế”** và thông qua Nhà xuất bản Nông Nghiệp hy vọng cuốn sách này đến tay bà con nhanh hơn. **“Qui trình nuôi dế”** đã được sự cộng tác rất nhiệt tình của anh Nguyễn Tấn Tài. Mọi chi tiết trong quá trình nhân và nuôi dế đều được anh theo dõi và ghi chép cẩn thận.

Tuy nhiên như trên chúng tôi đã đề cập dế là một loài côn trùng ăn hại lá rất mạnh. Để tiến hành nuôi với số lượng lớn, quy trình nuôi phải khép kín thành từng khu hoặc tại các hộ gia đình, có quản lý chặt chẽ không để chúng trốn chạy ra ngoài làm ảnh hưởng đến cây trồng xung quanh.

Qui trình nuôi dế của chúng tôi mới chỉ là bước đầu thành công. Có thể trong quá trình nuôi cần có nhiều cải tiến để năng suất dế cao hơn. Rất mong quý độc giả đóng góp thêm ý kiến để cuốn sách tái bản được đầy đủ và hoàn thiện hơn.

Xin chân thành cảm ơn.

Tác giả

Góp ý xin gửi về địa chỉ :

Nguyễn Tấn Tài

Email: tantanguyenvn@yahoo.com.vn

Phone: 0919285183

Hoặc cô Nguyễn Thị Chát

Email: nguyenthichat@yahoo.com

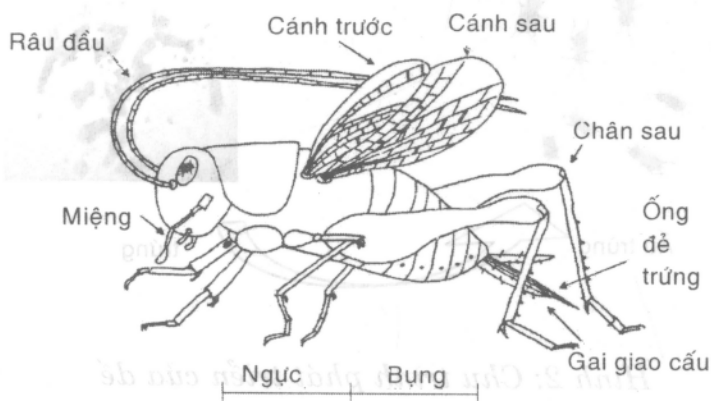
I. GIỚI THIỆU CHUNG VỀ ĐẾ

Đế có nguồn gốc từ châu Phi và những nước có khí hậu nóng, sa mạc, bán sa mạc. Do điều kiện khí hậu khắc nghiệt nên chúng di cư đi khắp nơi đến các vùng tương tự và các nước nhiệt đới. Hiện nay đế có nhiều ở các nước vùng Đông Nam Á, Ấn Độ, Trung Quốc và những nước có khí hậu nóng ẩm, khô hạn.

Đế thuộc loại côn trùng thân giáp trong bộ cánh thẳng **Orthoptera** và họ **Gryllidae**, tiếng anh là **Cricket**.

1. Hình dáng

Hình dáng của đế cũng như côn trùng khác gồm 3 phần: đầu, ngực và bụng. (hình 1)

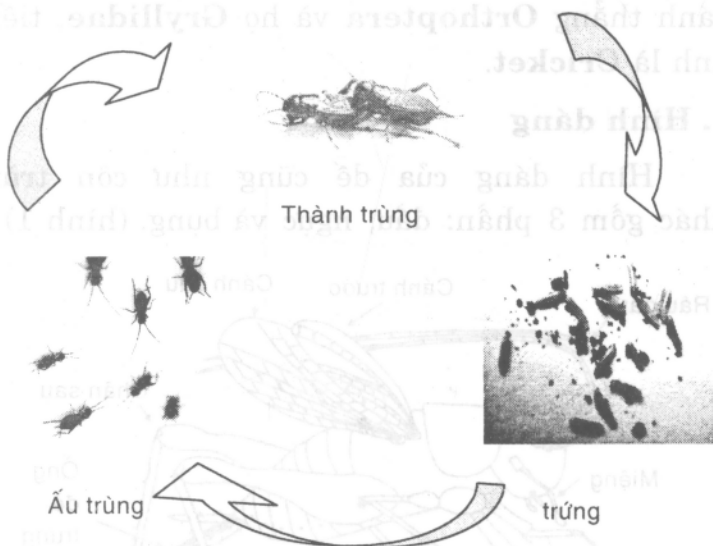

Hình 1: Hình dáng của đế

2. Phát triển của dế

Dế hoạt động mạnh ở các vùng đất khô ráo, ẩm, nơi có cây trồng phát triển. Chúng là loài đa thực, thức ăn bao gồm nhiều loại cây trồng như: các loại rau, củ, mầm non cây cỏ, các cây hoa màu v.v... Chúng lớn lên bằng cách lột xác nhiều lần.

Quá trình phát triển của dế theo chu trình biến thái không hoàn toàn (hình 2)

Hình 2: Chu trình phát triển của dế

Trứng đế

Trứng đế thường được đẻ trong đất ẩm thành từng ổ. Mỗi ổ có từ vài chục đến hàng trăm trứng. Trứng hình hạt gạo hơi dài và có màu vàng hơi nâu, kích thước khoảng 2,5-3,0 mm x 0,8-1,0 mm. Mới đẻ có màu vàng nhạt, gần nở có màu vàng nâu hơi xám. Mỗi con đế cái có thể đẻ trung bình 300-500 trứng. Đế cái có thể đẻ liên tục trong khoảng 7-10 ngày. Sau khi đẻ khoảng từ 10-15 ngày đế mẹ sẽ chết.

Giai đoạn trứng sẽ kéo dài 7-10 ngày (trứng sẽ nở trong vòng 7-10 ngày).

Đế non (ấu trùng)

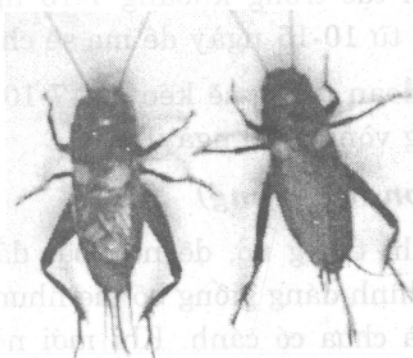
Sau khi trứng nở, đế non bắt đầu xuất hiện. Đế non có hình dáng giống bố mẹ nhưng kích thước nhỏ hơn và chưa có cánh. Khi mới nở đế non rất mềm, yếu dễ bị tổn thương hay chết. Đế non cũng ăn thức ăn như đế bố mẹ. Sau 2 lần lột xác đế non xuất hiện mầm cánh. Đế non có thể phát triển kéo dài từ 2,5-3,5 tháng mới chuyển sang giai đoạn trưởng thành. Để lấy thịt, đế thường thu hoạch vào giai đoạn đế non 40-50 ngày tuổi.

Đế trưởng thành

Sau khi lột xác lần cuối, cánh đế dài che

kín thân. Chiều dài để trưởng thành có thể đạt 30-40 mm.

Đế được nuôi trong điều kiện thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh phía Nam là đế 2 chấm vàng (two spott brown cricket), tên khoa học là *Gryllus bimaculatus* (hình 3). Đế trưởng thành thường có màu nâu đen hay nâu đậm, gốc chân cánh trước có 2 đốm màu vàng đậm.

Hình 3: Đế bố mẹ *Gryllus bimaculatus*

(Đế đực: trái; đế cái: phải)

Đế đực thường có kích thước nhỏ hơn đế cái và có màu đậm hơn đế cái. Trên cánh trước của đế đực thường có hoa văn rất đặc biệt, cánh trước của đế cái chỉ có vân dạng lưới. Cuối bụng con đực có 2 gai sinh dục khá dài để bắt cặp với con cái.

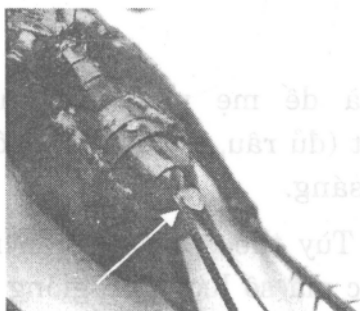
Đặc biệt dế đực biết gáy. Tiếng gáy của dế đực phát ra “rét..rét..rét..rét”.

Ở dế cái có ống đẻ trứng rất dài. Dế 2 đốm vàng rất thích sống theo đàn.

Dế đực trưởng thành có thể giao phối với nhiều con cái. Vòng đời của dế 2 đốm vàng có thể kéo dài đến 5-6 tháng.

Bắt gặp và giao phối ở dế

Khi chín sinh lý, dế đực bắt đầu quá trình tìm “bạn gái” cho mình. Trong thời gian này dế đực thường phát ra tiếng gáy khác thường “chịtchịt..chịt”. Có lẽ tiếng gáy đặc biệt này tạo sự chú ý của dế cái, đồng thời tạo cơ hội cho cả hai gặp nhau.

Hình 4: Con cái đã giao phối

Khi giao phối đê cái thường nằm trên, đê đực nằm dưới. Điều này rất khác biệt với cào cào, châu chấu, khi giao phối con đực thường nằm trên.

Điều đặc biệt ở đê cái khi đã giao phối có thể quan sát thấy là một bong nước trắng gắn dưới đốt bụng thứ 9 (hình 4).

Bong nước trắng này chính là bong tinh trùng của con đực được tiết ra trong quá trình giao phối với con cái còn lại gắn bên ngoài lỗ sinh dục. Sau một thời gian con cái có thể sử dụng luôn bong tinh trùng này. Bong tinh trùng này rất hữu ích trong quá trình phát triển trứng.

II. QUI TRÌNH NUÔI ĐẾ

1. Phương tiện nuôi đê

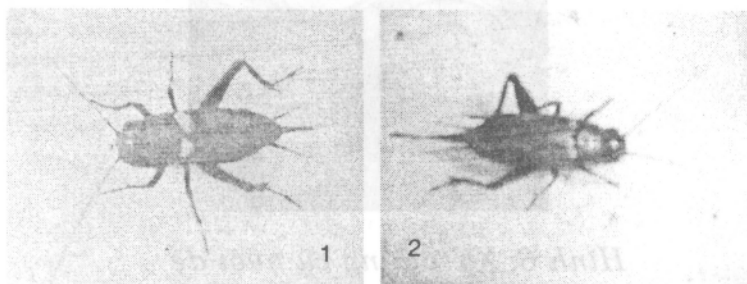
1.1 Con giống

- Đê bố và đê mẹ phải to, khỏe mạnh, không bị xây sát (đủ râu, đủ chân, không dị tật) và màu sắc tươi sáng.

- Số lượng: Tùy theo phương tiện nuôi là xô hay dụng cụ khác mà số lượng đê giống cần nhiều hay ít. Thông thường nếu nuôi trong xô có dung tích 45 lít cần 2 con đê cái và 1 con đê đực (tương ứng tỉ lệ cái: đực là 2 : 1)

Chọn đế bố mẹ tốt là khâu rất quan trọng vì nó sẽ quyết định sản lượng cũng như chất lượng đế giống cũng như đế thịt sau này.

Khi đem về chuẩn bị cho đế bắt cặp (ép đế đẻ) ta nên lựa thật kỹ (hình 5)

Hình 5: Đế bố mẹ (1. Đế đực, 2. Đế cái)

1.2. Dụng cụ nuôi đế

1.2.1. Xô (thau, chậu, khay)

- Dụng cụ nuôi đế có thể dùng xô, thau, chậu hoặc khay có nắp đậy.

- Trước khi dùng phải rửa sạch bằng nước xà phòng và phơi khô.

- Nắp xô được đục nhiều lỗ nhỏ tạo điều kiện thông thoáng.

- Xô nuôi đế có dung tích 45 lít có thể cho 2 đế cái và 1 đế đực giao phối (ép đẻ) và nuôi

khoảng 300 để con giống.

- Xô nuôi để có dung tích 80 lít có thể cho 4 để cái và 2 để đực giao phối và khoảng 400-500 để con giống.

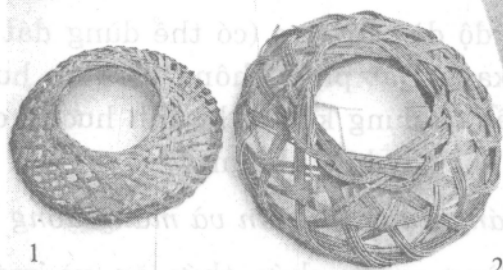

Hình 6: Xô – dụng cụ nuôi ếch

1.2.2. Rế

Sử dụng rế trong quá trình nhân nuôi ếch, mục đích tạo khoảng không để ếch trú ẩn, sinh hoạt đồng thời rế còn có công dụng làm điểm tựa cho ếch mỗi khi lột xác. Rế sử dụng phải có kích thước phù hợp với thùng nuôi (xô) và kích thước của ếch con.

Trước khi dùng rế cũng cần được vệ sinh sạch sẽ bằng nước xà phòng. Sau đó dùng nước vôi pha loãng ngâm trong 5 phút, rửa lại bằng nước sạch và phơi khô.

Hình 7: Rế (1: rế dày, 2: rế thưa)

Rế sử dụng trong nuôi dế có 2 loại :

Rế nhỏ đan lỗ nhỏ (dày) (hình 7.1)

Rế lớn đan lỗ to (thưa) (hình 7.2)

- Rế dày thường dùng để nuôi dế con, dế mới nở đến 25 ngày tuổi.

- Rế thưa thường dùng để nuôi dế lớn, dế từ 25 ngày tuổi đến khi thu hoạch.

Chú ý :

- Mỗi xô có dung tích 45 lít có thể xếp khoảng 10 cái rế xếp chồng lên nhau, đối với xô có dung tích 80 lít xếp 15 cái rế.

- Rế xếp chồng lên nhau để tạo khoảng trống chứa chỗ để khay đất cho dế đẻ trứng, máng thức ăn và máng nước uống.

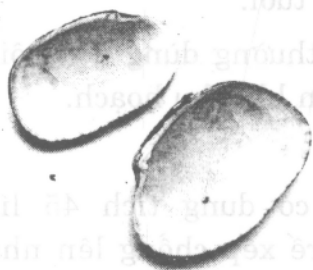
- Đất dùng trong khay là đất xốp, ẩm vừa

phải, có độ dày 3-4 cm (có thể dùng đất trộn với xơ dừa xay). Đất phải không có kiến hoặc trứng kiến. Đất sử dụng không bị ảnh hưởng của thuốc trừ dịch hại hay bị ô nhiễm.

1.2.3. Máng đựng thức ăn và máng uống nước

- Dùng máng chứa thức ăn và máng chứa nước uống cho đế phải thích hợp (sạch sẽ, không rỉ, sét, không quá lớn) phải vệ sinh sau mỗi ngày.

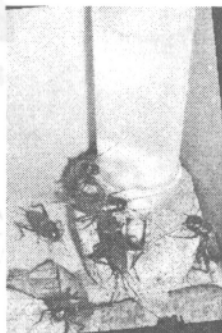
- Ta có thể dùng vỏ nghêu, hoặc đồ làm bằng sứ, xi măng v.v... Dụng cụ dùng chứa nước cho đế uống phải chú ý không để cho đế con rút vào và bị chết trong đó, do không bò ra được.

Hình 8: Máng thức ăn và máng nước uống

Chú ý: Để khắc phục khả năng đế con bị chết vì rút vào máng uống nước có thể dùng đĩa sứ chứa nước nhưng cho nước ngấm vào bông để

tránh để con bị rớt vào và không bò ra được, hoặc có thể bỏ vào máng nước vài cọng cỏ để để bò vào uống và bò ra dễ dàng hơn. Có thể cải tiến máng uống nước và máng thức ăn bằng chậu nhỏ làm bằng xi măng (hình 8a, 8b)

Hình 8a: Máng thức ăn

Hình 8b: Máng nước

1.2.4. Thức ăn

a. Cám

- Có thể dùng cám thực phẩm cho gà hay cám thực phẩm cho cá. Ở trong cám đã có đầy đủ các chất dinh dưỡng cần thiết cho đế.

- Cám dùng nuôi đế cần phải để nơi khô ráo, không được để nơi ẩm thấp, tránh để cám bị mốc.

(bỏ) - Nếu có dấu hiệu mốc phải bỏ không được dùng.

- Nên cho đế ăn thức ăn trong ngày.

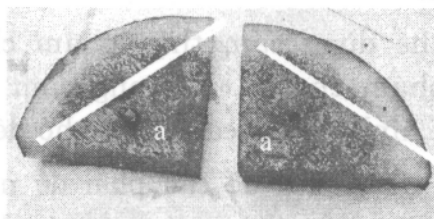
Chú ý: Không nên sử dụng cám dùng riêng cho gà con, không nên mua cám nhiều một lúc vì cám dễ mốc.

Hình 9. Thức ăn - cám cho đế

b. Dưa hấu

- Có thể dùng miếng dưa hấu cho đế ăn thêm. Miếng dưa hấu dùng cho đế ăn nên cắt bỏ phần ruột đỏ vì phần này mau bị hư, bị thối.

Hình 10: Dưa hấu thức ăn cho đế (a: phần cắt bỏ)

- Dưa hấu cắt thành miếng vừa mỏng đủ ăn trong ngày

c. Rau cải

- Có thể dùng rau cải xanh, cải ngọt...

- Ngoài ra có thể cho thêm cà rốt, củ đậu (củ sắn) v.v.

- Thường xuyên thay rau tươi, loại bỏ rau hư héo v.v.

Chú ý:

- Thức ăn chỉ ăn trong ngày. Thức ăn trong ngày còn dư cũng phải bỏ đi tránh hiện tượng để để sử dụng thức ăn hư.

- Không cho để ăn mầm đậu các loại. Khi ăn phải mầm đậu để có thể sẽ rụng râu, rụng chân mà chết.

Hình 11: Rau xanh (rau cải)

2. Quy trình nhân nuôi dế

2.1 Nuôi dế đẻ (ép dế đẻ)

Để tạo điều kiện cho dế đẻ ra con nhiều và dế con mạnh khỏe, cần tuân thủ các bước tiến hành như sau:

- Xô 80 lít vệ sinh sạch sẽ và để khô ráo
- Cho một khay đất hình tròn có thể làm bằng xi măng, đường kính 10-12 cm. Cho lớp đất dày khoảng 3-4 cm có độ ẩm vừa phải.
- Đặt khay đất vào đáy xô lệch sang 1 bên còn bên kia úp chồng rế lên.
- Phủ lên rế trong xô một ít cỏ tươi
- Phun nước (phun dạng sương) lên cỏ tươi mỗi ngày 1-2 lần tạo điều kiện để nhiệt độ trong xô khoảng 25-27°C.
- Đặt một máng thức ăn và 1 máng nước lên rế (hình 14-15).
- Thả dế bố mẹ theo tỷ lệ đã đề xuất tùy theo thể tích xô mang sử dụng. Để ép dế đẻ trong xô 80 lít có thể thả 100 dế cái và 50 dế đực.
- Sau 2-3 ngày dế mẹ sẽ đẻ trứng vào khay đất (hình 12).

2.2. Ấp trứng đẻ

- Sau khi đẻ đẻ 1 ngày, chuyển khay trứng sang thùng ấp và đặt khay đất khác vào trong xô.

- Có thể dùng thùng bìa carton có kích thước 40 x 25 x 15 cm để ấp trứng. Trong mỗi thùng như vậy có thể chứa 10 khay trứng. (hình 12)

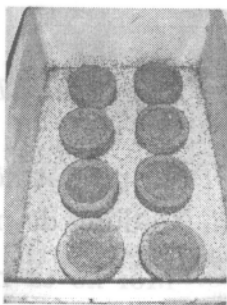
- Thùng ấp trứng phải kín, có nắp đậy và đặt nơi khô ráo

- Theo dõi hàng ngày, chú ý sự gây hại của kiến.

- Sau 7-10 ngày trứng nở

Sau khi đẻ con xuất hiện tiến hành chia đẻ ra xô lớn nuôi thịt với mật độ 400-500 đẻ con/xô 80 lít.

Chú ý: Luôn giữ vệ sinh xô nuôi và rế sạch sẽ, không để ẩm và mốc. Thức ăn và nước uống phải thay hàng ngày. Xô nuôi, máng thức ăn được che đậy không cho ruồi và các con vật khác đến phá. Thường xuyên theo dõi phát hiện những bất thường để xử lý kịp thời. Rế và đất nếu phát hiện có nấm mốc phải thay ngay.

Hình 12: Thùng ấp trứng

2.3. Nuôi dế thịt

2.3.1. Nuôi bằng xô, thau chậu, khay

Dế nuôi bằng xô thì thích hợp nhất hoặc có thể nuôi thau, lu, vại.... Tùy theo tình hình thực tế của từng hộ gia đình nhưng phải đảm bảo sao cho dế không bay, bò ra ngoài hoặc con vật khác bò vào phá hại.

Hình 13: Dế con 5-7 ngày tuổi

Vị trí đặt xô nuôi yên tĩnh, thoáng mát, rộng rãi. Xô dùng để nuôi có thể tích 80 hoặc 45 lít.

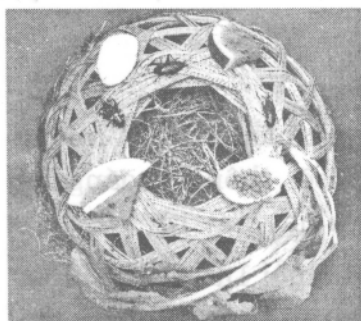
Mỗi xô ta nên đặt vào khoảng 10-15 cái rế, phủ cỏ tươi, có đầy đủ máng chứa thức ăn, và máng đựng nước uống. Hàng ngày cho dế ăn rau, cỏ tươi, cám và nước uống.

Chia để con sang xô 45 lít khoảng 300 con và xô 80 lít khoảng 500 con (hình 15)

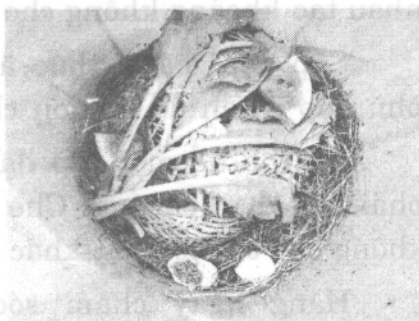
Hàng ngày chăm sóc và phun nước 1-2 lần

Xô nuôi để phải thông thoáng, có ánh sáng thích hợp, không để ẩm mốc.

Để nuôi trong xô khoảng 40 ngày có thể thu hoạch được. (ước lượng 1.000 con/1kg)

Hình 14: Để ép để
trong xô

Hình 15: Để nuôi
thịt 5 ngày tuổi
trong xô

Lưu ý :

- Xô nuôi đế phải thông thoáng, khô ráo tránh để nước đổ hay ướt quá nhiều hoặc ứ đọng nước trong xô.

- Hàng ngày theo dõi, loại bỏ thức ăn hư thối, thay nước và ghi lại những bất thường để rút kinh nghiệm kịp thời cho những lứa tiếp.

- Không bỏ đất vào khi nuôi đế thịt ở khay, xô, thau, chậu...

2.3.2. Nuôi bằng chuồng trại

Nuôi đế có thể nuôi bằng chuồng trại. Chuồng trại nuôi đế cũng phải sạch sẽ, thông thoáng và kín đáo không để cho đế bò ra hay bay ra.

Nuôi đế trong chuồng trại mỗi 1m^2 có thể nuôi 1.000 con đế giống và khoảng 15 rế chồng lên nhau tạo khoảng không cho đế sinh hoạt.

Sắp xếp máng thức ăn và máng nước cho phù hợp tránh để đế non chết trong máng nước.

Có thể để một lớp đất sạch có độ ẩm vừa phải bên dưới chuồng. Che đậy chuồng cẩn thận không cho các con vật khác xâm hại.

Hàng ngày chăm sóc kỹ, thay thức ăn, nước uống, loại bỏ thức ăn thừa, hư thối, phun nước 2-3 lần/ngày.

Nuôi dế trong chuồng khoảng 40 - 45 ngày có thể thu hoạch được.

Chú ý: Chăm sóc và theo dõi bất thường như nấm, mốc ở rế, ở đất. Phát hiện sớm để kịp thời xử lý.

2.4. Thu hoạch

Thu hoạch dế cũng là khâu quan trọng để làm cho thịt dế không bị mất chất lượng. Do vậy phải thu hoạch đúng cách để dế không bị dập nát cũng không bị chết.

Dế thu hoạch có thể dùng vợt nylông nhỏ và bỏ vào thùng giấy, bên trong thùng giấy đặt một ít cỏ tươi, nếu di chuyển xa khoảng 100 km để vẫn sống, chất lượng thịt dế vẫn rất tốt.

Nếu di chuyển xa hơn nên đông lạnh trước khi di chuyển. Để đông lạnh bằng cách rửa sạch dế đã thu hoạch qua nước sạch, hoặc nước muối 2%, sau đó cho vô khay rồi đem đông lạnh. Cách này có thể giữ dế được lâu hơn.

Chú ý: Khi di chuyển không làm mạnh tay, không được quá dần sóc, tránh nhiệt độ cao và ánh nắng trực tiếp.

III. VỆ SINH CHUỒNG TRẠI

Chuồng trại được xây bằng xi măng mỗi ô

có thể tích 1 x 1,2 x 0,5 m (rộng x dài x chiều cao) được xây chắc chắn. Bốn mặt chuồng nhẵn không sần sùi tránh để dế bò ra ngoài. Phía trên được che đậy bằng lưới mùng.

Chuồng xây xong ngâm nước vài ngày để hết mùi xi măng, rửa lại bằng nước sạch, sau đó để khô ráo.

Mương nước: Xung quanh chuồng trại nên thiết kế mương nước rộng 20 cm sâu 10 cm, tránh kiến và côn trùng khác xâm hại. Nên thả cá diệt lăng quăng.

Xô, rế: Sau mỗi đợt nuôi nên vệ sinh chuồng trại, xô, rế. Đặc biệt rế sẽ được vệ sinh sạch sẽ và đem phơi khô và để lưu sau 1 tháng mới dùng lại.

Đề nghị

- Bắt đầu nên nuôi với quy mô nhỏ.
- Ghi chép cẩn thận trong suốt quá trình nuôi để rút kinh nghiệm cho lần nuôi kế tiếp.
- Nên nuôi xô vì dễ kiểm soát và dễ chăm sóc trước khi nuôi với qui mô lớn hơn.

IV. CHẾ BIẾN MỘT SỐ MÓN ĂN TỪ DẾ

1. Dế trộn gói

Làm dế: Dế rửa sạch để khô ráo (dế chưa đủ

cánh ngắt đuôi rút ruột, rửa lại bằng nước muối pha loãng).

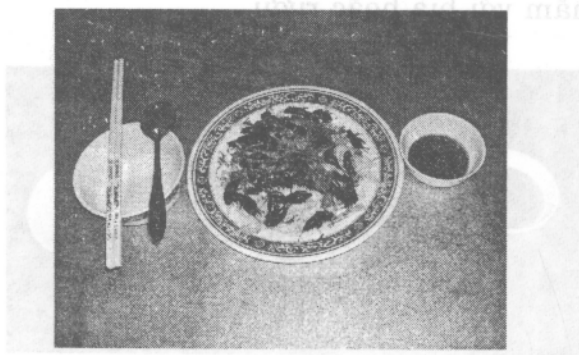
Chuẩn bị: Rau thơm các loại, hành, ớt, dầu ăn, nước mắm ngon hoặc nước tương, cóc xanh hoặc xoài xanh... (Rau và cóc hoặc xoài xanh được rửa sạch, cóc và xoài băm thành sợi).

Bắc chảo để nóng cho dầu ăn vào, khi dầu ăn sôi cho đế vào. Đế vừa chín sau đó nêm nếm gia vị vừa ăn nhắc xuống cho ra đĩa.

Trưng bày ra đĩa:

Rau bày ra đĩa 1 lớp dưới là cóc xanh hoặc xoài xanh, lớp trên bỏ đế đều và trang trí ngò, hành, ớt...

Món này chấm với nước mắm nguyên chất, uống với bia hoặc rượu rất phù hợp.

Hình 16: Món đế trộn gỏi

2. Đế lăn bột chiên

Làm đế: Đế rửa sạch để khô ráo (đế chưa đủ cánh ngắt đuôi rút ruột, rửa lại bằng nước muối pha loãng).

Chuẩn bị gia vị: Rau thơm các loại, rau xà lách, cà chua, hành, ớt, dầu ăn, tương ớt hoặc nước tương, bột... Bột pha loãng vừa phải nêm nếm vừa ăn.

Bắc chảo để nóng cho dầu ăn vào, khi dầu ăn sôi cho đế vào. Khi đế vừa chín (màu vàng) sau cho ra đĩa.

Trưng bày ra đĩa:

Bày rau xà lách, cà chua ra đĩa, lớp trên bỏ đế, trên cùng trang trí ngò, hành, ớt.

Món ăn này có thể chấm với tương đậm ớt và nhấm với bia hoặc rượu.

Hình 17: Món đế lăn bột chiên

3. Dế chiên bơ

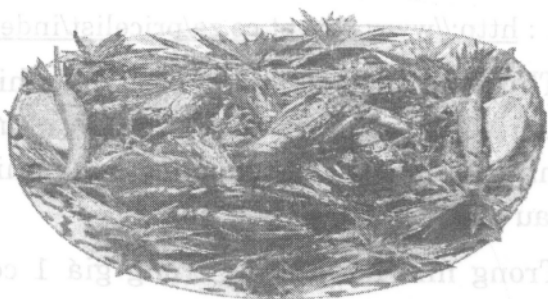
Làm dế: Dế rửa sạch để khô ráo (Dế chưa đủ cánh ngắt đuôi rút ruột, rửa lại bằng nước muối pha loãng).

Chuẩn bị gia vị: Rau thơm các loại, rau xà lách, cà chua, hành, ớt, dầu ăn, nước mắm ngon hoặc nước tương, bơ...

Chiên dế: Bắc chảo để nóng, bắc một chảo khác được làm nóng cho dầu ăn vào, khi dầu ăn sôi cho dế vào chiên. Dế vừa chín lấy dế ra cho sang chảo khác, cho bơ vô đảo thật đều. Sau đó nêm nếm vừa ăn nhắc xuống cho ra đĩa.

Trưng bày ra đĩa:

Rau xà lách được bày ra đĩa lớp dưới, lớp trên bỏ dế lên, trang trí ngò, hành, ớt, cà chua v.v.

Hình 18: Món dế chiên bơ

Món này ăn chấm với nước mắm chua ngọt hoặc nước tương đậm ớt, uống với bia hoặc rượu.

Ngoài ra còn một số món ăn từ dế khác như dế rang muối, dế nướng mọi, dế kho tiêu v.v.

4. Giá trị của món ăn từ dế

Theo kết quả nghiên cứu của một số nước trên thế giới cho biết thịt dế có chứa hàm lượng protein và calcium khá cao.

Tỷ lệ chất dinh dưỡng trung bình của dế Âu Châu
Acheta domestica

STT	Chất dinh dưỡng	Tỷ lệ (%)
1	Protein	19,6
2	Mỡ	5,6
3	Carbohydrat	3,0
4	Chất xơ	2,8
5	Nước	69,0

Nguồn : <http://www.repvvet.co.za/pricelist/index.htm>

Thịt dế là món ăn khoái khẩu của nhiều người dân. Đối với họ thịt dế thơm và béo như tôm sú, ngọt như thịt cua và có thể chữa được nhiều bệnh như đau nhức, tê thấp, béo phì.

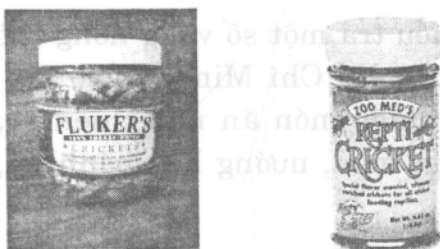
Trong nhà hàng sang trọng giá 1 con dế có thể lên tới 10.000 đồng.

Theo điều tra một số vùng nông thôn và phụ cận thành phố Hồ Chí Minh, để có thể được chế biến thành nhiều món ăn như chiên xù, xào lăn, kho tiêu, ram mặn, nướng kẹp bánh mì, nấu lẩu, làm gỏi v.v.

Hiện nay ở thành phố Hồ Chí Minh trong nhà hàng lớn giá 1kg để có thể bán 250.000 đồng. Một số nước để được coi như một loại thức ăn dùng để chế biến món ăn đặc sản “cao lương mỹ vị” dùng để đãi quý khách. Ở Thái Lan, giá 1 kg để lên tới 40 USD, ở Mỹ lên tới 60 USD. Đây là một loại thức ăn bổ dưỡng hấp dẫn các du khách Việt Kiều từ Nhật Bản, Đài Loan, Australia v.v. đến Việt Nam (Báo điện tử Việt Nam và một số báo khác).

Hình 19: Để đóng hộp xuất khẩu

Hình 20: Dế đóng chai

5. Dế làm thuốc

Trong y học cổ truyền, dế có vị mặn, cay có tác dụng lợi tiểu, chữa bệnh bí đái.

Theo Y tổ Tuệ Tĩnh, dế mèn (khoảng 5 con) sấy khô, tán nhỏ, rây bột mịn, uống với nước bìm bịp sắc lên, uống vào lúc đói có thể chữa được bệnh cổ trướng, thổ độc (Nam dược thần hiệu). Theo tài liệu nước ngoài dế mèn còn được dùng trong các trường hợp chữa chứng nhiễm độc nước tiểu, sỏi thận v.v. (theo Báo điện tử Việt Nam và một số báo khác).

Hình 19: Dế đông hộp xuất khẩu

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Nguyễn Thị Chắt, 1998. *Côn trùng cơ bản*. ĐHNL, Tp. Hồ Chí Minh, 270 trang.

Donald. J. Borror, Dwight M. De long, Charles A. Triplehorn, 1981. *An introduction to the study of insects*. CBS College Publishing, 928 pp.

QUY TRÌNH NUÔI DẾ

PGS. TS. NGUYỄN THỊ CHẤT

Chịu trách nhiệm xuất bản:

NGUYỄN CAO DOANH

Bản thảo : **Anh Việt**

Biên tập : **Anh Việt**

Trình bày - Bìa : **Anh Vũ – Khánh Hà**

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP

167/6 - Phương Mai - Đống Đa - Hà Nội

ĐT: (04) 8523887 - 5760656 - 8521940

Fax: (04) 5760748. E-mail: nxbnn@hn.vnn.vn

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP

58 Nguyễn Bình Khiêm Q.1, TP. Hồ Chí Minh

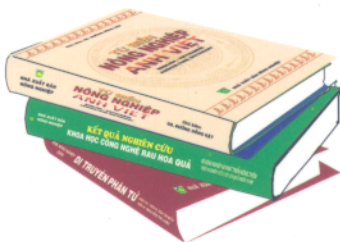
ĐT: (08) 9111603 - 8297157 - 8299521

Fax: (08) 9101036. E-mail: cnnxbnn@yahoo.com.vn

In 1.030 bản khổ 13 x 19 cm tại Cty in Bao bì và XNK tổng hợp. Đăng ký KHXB số 388-2007/CXB/1-60/NN do Cục Xuất bản cấp ngày 28/5/2007. In xong và nộp lưu chiểu quý II/2007

Hiệu sách **THÀNH LONG**

Chuyên doanh sách Nông nghiệp:

- *Sách chuyên khảo dùng cho nghiên cứu*
- *Sách hướng dẫn kỹ thuật thực hiện các chương trình khuyến nông*
- *Sách phổ biến kỹ thuật sản xuất thuộc các lĩnh vực Nông, Lâm, Ngư nghiệp, Thủy lợi...*

Điểm hẹn của nông dân & các nhà khoa học nông nghiệp

58 Nguyễn Bình Khiêm, Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh

ĐT: 08. 9102622 - 8299521 - 9111603 ❖ Fax: 08.9101036

Email: cnnxbnn@yahoo.com.vn

QUI TRÌNH NUÔI DẾ

Giá: 6.000đ